

การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
Organizing of Buddhist Activities of the Moral Teacher
Schools under Bangkok

ธนวัฒน์ ศรีสำราญ¹

Tanawat Srisamran

บทคัดย่อ (Abstract)

การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม รักษาสืบสาน วัฒนธรรมประเพณี หลักปฏิบัติ หลักคำสอนตามหลักทางพระพุทธศาสนา นักเรียนควรได้รับการปลูกฝังในสิ่งที่เป็นประโยชน์และพัฒนาตนเองให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ กาย วาจาใจ ซึ่งการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม จริยธรรม และช่วยขัดเกลา ปัจจุบันการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนยังมีการจัดและเข้าร่วมกิจกรรมจากโรงเรียนน้อยและยังขาดครูพระสอนศีลธรรมที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูพระสอนศีลธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 238 รูป การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์ความจำเป็นเพื่อศึกษาสภาพเป็นจริงในปัจจุบันและสิ่งที่มุ่งหวังในเรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยผลการวิเคราะห์ความจำเป็นพบว่า 1) กิจกรรมด้านศิลป สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลง นิทานธรรมะเท่านั้น กิจกรรมที่ครูพระเห็นว่าควรทำเพิ่ม คือ กิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง 2) กิจกรรมด้านสมาธิ สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น กิจกรรมที่ครูพระเห็นว่าควรทำเพิ่ม คือ ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรสรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ 3) กิจกรรมด้านปัญญา สภาพความเป็นจริงมีการจัดกิจกรรมในระดับต่ำ คือ มีการ

Received: 2021-09-10 Revised: 2022-02-15 Accepted: 2022-03-19

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Master of Education Program Department of Educational Administration Siam Technology College.
Corresponding Author e-mail: selaphum.academic@gmail.com

ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรมการศึกษา(สิ่งประดิษฐ์)เท่านั้น กิจกรรมที่ครูพระเห็นว่าควรทำเพิ่ม คือ ควรร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา การเพิ่มกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาตามข้อเสนอของผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนในการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม และการรักษาสืบสาน วัฒนธรรม ประเพณีของนักเรียน

คำสำคัญ

(Keywords): การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา;ครูพระสอนศีลธรรม; โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

Abstract

The organization of Buddhist activities is important in cultivating Morality, Ethics, Preservation of the Culture, Traditions, Practices, Teachings in accordance with the Buddhist Principles Students should be cultivated in something that is useful and develop themselves in all 3 areas, namely body, speech, and mind. The organization of Buddhist activities is to develop students with physical, mental, intellectual and moral morality and helps to purify. At present, the Buddhist activities in the school still have organized and participate in the activities from the school, and still lack the moral teacher who has knowledge and ability in the organization of Buddhism activities. Organizing of Buddhist Activities Of the moral teacher Schools under Bangkok Therefore it is necessary and beneficial for the promotion and development of better quality Buddhist activities. The researcher used the questionnaire with a sample group of moral teachers. Under the Bangkok Metropolitan Administration, amount 238 images. This research is quantitative research. By analyzing the necessity to study the current reality and what is expected of the Buddhist activities of the Moral Teacher Schools under Bangkok To determine solutions to problems arising from causes that cause the need for Buddhist activities he results of the analysis are as follows: 1) Religious activities In fact, there were low level of activities, namely, only audio activities in accordance with music / Dharma songs. The activities that Phra teachers agreed to do more were activities of paying respect to monks, chanting, meditation before every class. 2) Meditation activities In fact, there are low level of activities, which are to encourage students to compete in Buddhist composing activities only. The activities that Phra teachers agreed to do more were that there should be encouragement for students to compete in praise chanting of Khun Phra Rattanathai, Melody

Sorapanya. 3) Intellectual activities In reality, there are low level of activities, which are to encourage students to compete only in the Innovation Activity Project (Inventions). The activities that Phra teachers agreed to do more were that they should cooperate with the community in organizing Buddhism propaganda activities. The increase of Buddhist activities as proposed by this research result will be beneficial to the schools and teachers of moral teaching in schools in cultivating Morality and ethics And preserving Culture and traditions of students.

Keywords: Organizing of Buddhist Activities; Moral teacher; Schools under Bangkok

บทนำ (Introduction)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นรากฐานสำคัญจารีต ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของคนไทย ชีวิตของประชาชนชาวไทยแต่เดิมผูกพันอยู่กับพระพุทธศาสนา วัดได้กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของชุมชนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เป็นแหล่งการศึกษาของประชาชนทุกระดับ ทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่จะสืบต่อพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่จะรับผิดชอบสังคม จนถึงมีพระเพณีบวชเรียนสำหรับเตรียมผู้นำทางสังคม ตั้งแต่ผู้นำครอบครัวเป็นต้นไป พระภิกษุสงฆ์ทั่วไปมีฐานะเป็นครูอาจารย์ของประชาชน และพระสงฆ์มีหน้าที่เป็นหัวหน้า วัดก็มีฐานะเป็นผู้นำชุมชนหลักธรรมคำสอน และวัฒนธรรมที่สืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมกลมกล่อมเกลาจิตใจประชาชนชาวไทย ให้มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรมและค่านิยม ตามแบบอย่างของพุทธศาสนิกชน (โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559)

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของพระสงฆ์ในการเป็นบุคลากรทางศาสนา จึงได้มอบให้กรมการศาสนาดำเนินโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน และให้สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมเพื่อรองรับรัฐธรรมนูญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังศีลธรรม และจริยธรรมให้เด็กและเยาวชนของชาติได้เรียนรู้เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา สามารถนำหลักธรรมไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ (กรมการศาสนา, 2543) โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ครูพระได้เข้าไปสอนในโรงเรียนอันเป็นการช่วยเหลือครูประจำการที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา (กรมการศาสนา, 2548, น. 9) ครูพระสอนศีลธรรม มีบทบาทหน้าที่สำคัญ 4 ประการคือ 1. สอนสาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา 2. สอนและติวธรรมศึกษาให้กับนักเรียนและผู้มีความสนใจ 3. อบรมศีลธรรม จรรยา พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน 3. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนด้วยแนววิถีเชิงพุทธ (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560)

โครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเป็นความคาดหวังของสังคมในการช่วยส่งเสริมงานด้านการเผยแผ่ และการศึกษาสงเคราะห์ แสดงหลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนาสู่เด็กและเยาวชนของชาติ ให้เป็นคนมีความรู้ดีในพระธรรม น้อมนำไปประพฤติ ปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อตัวเอง

สังคม ประเทศชาติ และภาครัฐในการช่วยสั่งสอน อบรมปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในชาติเป็นคนดี มีศีล มีธรรม นำพาประเทศชาติสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560)

รายงานการประเมิน เรื่อง การติดตามประเมินผลการสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 พบปัญหาและอุปสรรค คือ พระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนค่อนข้างน้อย ขาดทักษะความรู้ความสามารถ การใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา สถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทของพระสอนศีลธรรม ไม่ให้ความร่วมมือ ครูไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ครูพระสอนศีลธรรมจัดทำขึ้นและไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับการพัฒนาครูพระสอนศีลธรรมในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงของการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเพิ่มเติม ของครูพระสอนศีลธรรมโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,047 รูป (ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2561)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 278 รูป ซึ่งผู้วิจัยได้หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, p. 607-610) หลังจากนั้นได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และมีความ

คาดเคลื่อน 0.05 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ และคณะ (2558) รายงานการประเมิน เรื่อง การติดตามประเมินผลพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษา เรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมถึงได้ศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามถึงสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. สำนักการศึกษาจะเป็นหน่วยงานที่แจกแบบสอบถามไปยังครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามโดยให้ครูพระสอนศีลธรรมส่งแบบสอบถามคืนให้กับผู้วิจัย และนำแบบสอบถามที่เก็บมาพิจารณาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์
4. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 278 ชุด แต่แบบสอบถามที่ตอบกลับมา 238 ชุด คือ เป็นร้อยละ 85.00
5. ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย
2. ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้
 - 2.1 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายสรุปข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของประชากร โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)
 - 2.2 วิเคราะห์ความจำเป็น ใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNImodified) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) โดยมีสูตรคำนวณดังนี้

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลสภาพส่วนบุคคลของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูพระสอนศีลธรรมส่วนใหญ่มีอายุ 21–30 ปี มีพรรษาต่ำกว่า 10 พรรษา มีการศึกษาทางโลกระดับปริญญาตรี มีการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมตรี - นักธรรมเอก และมีประสบการณ์การสอน 5 ปี ขึ้นไป

2. สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญญา ($\bar{X}$ = 3.62) รองลงมาคือ ด้านศีล ($\bar{X}$ = 3.52) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมาธิ ($\bar{X}$ = 3.22)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปัญญา ($\bar{X}$ = 4.35) รองลงมาคือ ด้านศีล ($\bar{X}$ = 4.19) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมาธิ ($\bar{X}$ = 3.99) ดังมีรายละเอียดแต่ละด้านดังต่อไปนี้

2.1 ด้านศีล พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ($\bar{X}$ = 4.26) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.13) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ($\bar{X}$ = 4.02) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมเสี่ยงตามสาย / บทเพลง นิทานธรรมะ ($\bar{X}$ = 2.76)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านศีล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ($\bar{X}$ = 4.57) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.47) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ($\bar{X}$ = 4.46) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมนิทานคุณธรรมประกอบท่าทางต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 3.72)

2.2 ด้านสมาธิ พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.22)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X}$ =3.87) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ ($\bar{X}$ = 3.75) และครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการจิต ภาวนา เจริญปัญญาให้กับนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 2.77)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านสมาธิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.99) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ($\bar{X}$ =4.47) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ ($\bar{X}$ = 4.26) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมวาดภาพวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 4.16) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 3.76)

2.3 ด้านปัญญา พบว่า สภาพความเป็นจริงการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 4.16) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}$ = 4.11) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 4.07) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) ($\bar{X}$ = 2.65)

ความคาดหวังการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ =4.60) รองลงมา คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน ($\bar{X}$ = 4.60) และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา ($\bar{X}$ = 4.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) ($\bar{X}$ = 3.82)

3. ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รายด้าน อันดับหนึ่ง คือ ด้านสมาธิ ได้ค่า $PNI_{\text{modified}} = 0.24$ อันดับที่สอง

คือ ด้านปัญญา ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.20$ และอันดับที่สาม คือ ด้านศีล ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.19$ ดังมีรายละเอียดแต่ละด้านดังต่อไปนี้

3.1 ด้านศีล พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บทเพลง นิทานธรรมะ ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.36$ อันดับที่สอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมนิทานคุณธรรมประกอบท่าทางต่าง ๆ ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.31$ อันดับสาม คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนใส่บาตรทุกวันพระ ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.26$ และอันดับที่สี่ คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.08$

3.2 ด้านสมาธิ พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.36$ อันดับสอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันการร้องเพลงลูกทุ่งส่งเสริมศีลธรรม ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.36$ อันดับสาม คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมได้วาทีธรรมะ ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.35$ และอันดับที่สี่ คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการจิต ภาวนาเจริญปัญญาให้กับนักเรียน ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.14$

3.3 ด้านปัญญา พบว่า ความจำเป็นการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร อันดับหนึ่ง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการกิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์) ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.45$ อันดับสอง คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดสื่อการสอนคุณธรรม จริยธรรม (DVD เรื่องสั้น) ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.45$ อันดับสาม คือ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าประกวดโครงงานคุณธรรม จริยธรรม ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.37$ และอันดับที่สี่ คือ ครูพระสอนศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้ค่า $PNI_{modified} = 0.11$

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมืองที่ดี ตระถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนใน 3 ด้าน คือ กาย วาจา และใจ ให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริม

กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรม โครงการสนับสนุนการสอนในศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการจัดพระภิกษุช่วยสอนวิชา จริยธรรม วิชาพระพุทธศาสนา และโครงการหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญ จึงทำให้การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางและมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธชาจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก มีพัฒนาด้านอภิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต ด้านอภิสัสสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล และด้านอภิปญญาสิกขา คือ ศึกษาเรื่องปัญญา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาพร จันทร์ศรี (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรม 3 ด้าน ความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม 7 ด้าน นอกจากนี้เมื่อผู้วิจัยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีประเด็นที่สำคัญแก่การอภิปราย ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านศีล สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมกิจกรรมการไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ ก่อนเข้าเรียนทุกครั้ง ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยมีนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามหลักศีล 5 เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธชาจารย์, มนูญ ศีวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านอภิสัสสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงาม เน้นกายกรรมและวจีกรรม

1.2 ด้านสมาธิ สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันสวดมนต์สรรเสริญคุณพระรัตนตรัย ทำนองสรภัญญะ ครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ ครูพระสอนศีลธรรมมีการจัดกิจกรรมบริหารจัดการจิต ภาวนา เจริญปัญญาให้กับนักเรียน และครูพระสอนศีลธรรมมีการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมวาดภาพวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ พระครูธรรมธราจารย์, มนุญ ศิวารมย์ และวิมลพร สุวรรณแสนทวี (2560) ได้ศึกษา งานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมนตรกรรม

1.3 ด้านปัญญา สภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง การจัดกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมรายด้าน มี สภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ครูพระสอน ศีลธรรมให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา ครูพระสอนศีลธรรมมี การส่งเสริมให้นักเรียนนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่บ้านและในชีวิตประจำวัน และครูพระสอนศีลธรรมมี การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ พระไพฑูรย์ อารัมภรัตน์ (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ กิจกรรมทางพุทธศาสนา กรณีศึกษาเขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การมี ส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมทางพุทธศาสนา คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม ตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลการวิจัย เรื่องการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ของครูพระสอนศีลธรรม โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เป็นข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.1 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีการส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรมเสียงตามสาย / บท เพลง นิทานธรรมะ

1.2 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนเข้าแข่งขันกิจกรรมแต่งคำ ประพันธ์ทางพระพุทธศาสนา

1.3 ครูพระสอนศีลธรรมควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้นักเรียนเข้าประกวดโครงการ กิจกรรมนวัตกรรม(สิ่งประดิษฐ์)

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาของครูพระสอนศีลธรรมในพื้นที่ การศึกษาอื่น ๆ เช่น ศึกษาส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนระดับอาชีวศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานของครูพระสอนศีลธรรมในการส่งเสริม กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุริยา ทองยัง. (2558). ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนวัดตะล่อม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสาวภา พรเสนาะ. (2556). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อุษา แซ่เตียว. (2559). ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานทั่วไปโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

